

Latvijas Republikas Senāts

SPRIEDUMS

Rīgā 2026. gada 31. martā

Senāts šādā sastāvā: senatore referente Ināra Garda, senatori Kaspars Balodis un Kristīne Zīle

izskatīja rakstveida procesā civillietu SIA „B2 Impact” prasībā pret /Persona B/ par parāda piedziņu sakarā ar prasītājas SIA „B2 Impact” kasācijas sūdzību par Kurzemes apgabaltiesas 2025. gada 12. decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ārvalsts komersants „Baltic-American Enterprise Fund” kā aizdevējs un aizņēmēji /Persona C/ un /Persona B/ kā kopparādnieki 2007. gada 25. aprīlī noslēdza aizdevuma un hipotēkas līgumu Nr. EMR-4464. Pamatojoties uz minēto līgumu, aizdevēja izsniedza aizņēmējiem aizdevumu 70 230 EUR nekustamā īpašuma /Adrese A/, iegādei, bet aizņēmēji kā kopparādnieki apņēmas ieķīlāt un izmantot iegādāto īpašumu kā dzīvesvietu un atmaksāt pa daļām aizdevumu, pielīgotos procentus un citas summas, veicot ikmēneša maksājumus grafikā noteiktajos termiņos.

Kopparādnieku saistību izpildes nodrošināšanai minētais nekustamais īpašums, kas ierakstīts /Nosaukums/ zemesgrāmatas nodaļā Nr. /numurs/ kā dzīvokļa īpašums Nr. /numurs A/ar pie tā piederošām kopīpašuma 19/1000 domājamām daļām no daudzdzīvokļu mājas, tika ieķīlāts un 2007. gada 17. maijā zemesgrāmatas IV daļas 1–2. iedaļā ar ierakstu Nr. 1.1 nostiprināta hipotēka par labu aizdevējam.

Vienlaikus, pamatojoties uz 2007. gada 14. maijā noslēgto pirkuma līgumu, 2007. gada 17. maijā zemesgrāmatā īpašuma tiesība uz nekustamo īpašumu nostiprināta /Persona C/.

[1.1] Ārvalsts komersants „Baltic-American Enterprise Fund” kā cedents un Akciju sabiedrība (turpmāk AS) „Sampo Banka” kā cesionārs 2007. gada 6. jūlijā noslēdza cesijas līgumu Nr. 62-E, ar kuru cedents cedēja cesionāram prasījuma tiesības pret kopparādniekiem /Persona C/ un /Persona B/, kas izriet 2007. gada 25. aprīlī noslēgtā aizdevuma un hipotēkas līguma Nr. EMR-4464.

Pamatojoties uz minēto cesijas līgumu, nekustamā īpašuma /Adrese A/, zemesgrāmatas nodaļuma IV daļas 3. iedaļā grozīts 1–2. iedaļā izdarītais ieraksts Nr. 1.1, aizstājot cedentu ar cesionāru.

Reorganizācijas rezultātā AS „Sampo Banka” 2008. gada 30. jūnijā pievienota AS „Danske Bank”.

[1.2] AS „Danske Bank” filiāle Latvijā (AS „Sampo Banka” tiesību un saistību pārņēmēja) 2009. gada 26. janvārī paziņoja kopparādniekiem /Persona C/ un /Persona B/ par vienpusēju atkāpšanos no aizdevuma līguma Nr. EMR-4464 sakarā ar uzņemto saistību nepildīšanu no 2008. gada 31. marta, un noteica aizdevuma atmaksāšanas beigu termiņu 2009. gada 12. februārī, kā arī darīja zināmu, ka saistību neizpildīšanas gadījumā kreditore vērsīsies tiesā.

Tā kā saistības netika izpildītas, AS „Danske Bank” filiāle Latvijā 2009. gada 3. jūnijā iesniedza tiesā pieteikumu par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā attiecībā pret vienu no kopparādniekiem – /Persona C/.

Ar Liepājas tiesas tiesneša 2009. gada 3. jūlija lēmumu lietā Nr. 3-12/2769/09 apmierināts AS „Danske Bank” filiāles Latvijā pieteikums un no aizņēmējas /Persona C/ piedzīts parāds 48 911,01 LVL jeb 69 594,10 EUR, procenti 1307,41 LVL jeb 1860,28 EUR, līgumsods 11 543 LVL jeb 16 424,21 EUR un tiesas izdevumi 205,72 LVL jeb 292,71 EUR, kopā 61 967,14 LVL jeb 88 171,30 EUR.

Minētais lēmums kā nepārsūdzams stājās likumīgā spēkā un kā izpildu dokuments tika nodots piespiedu izpildei Kurzemes apgabaltiesas iecirkņa Nr. 5 zvērinātai tiesu izpildītājai Agnesei Biķei.

[1.3] Nolēmuma piespiedu izpildes laikā zvērinātas tiesu izpildītājas /datums/ organizētā pirmā iekļātā nekustamā īpašuma /Adrese A/, izsole tika pasludināta par nenotikušu, un piedzinēja – hipotekārā kreditore AS „Danske Bank” – 2009. gada 29. decembrī izteica vēlēšanos paturēt sev minēto īpašumu par pirmās izsoles sākumcenu 9 700 LVL jeb 13 801,86 EUR.

Ar likumīgā spēkā stājušos Kurzemes apgabaltiesas 2010. gada 15. februāra lēmumu lietā Nr. C02017710 īpašuma tiesība uz nekustamo īpašumu /Adrese A/, zemesgrāmatā nostiprināta AS „Danske Bank”; dzēstas visas zemesgrāmatā uz šo īpašumu ierakstītās parādu saistības; AS „Danske Bank” ievesta iegūtā nekustamā īpašuma valdījumā.

Minēto darbību rezultātā atgūtie naudas līdzekļi novirzīti sprieduma izpildes izdevumu 1835,15 LVL jeb 2611,18 EUR samaksai, daļējai pamatparāda 6351,72 LVL jeb 9037,69 EUR un procentu 1307,41 LVL jeb 1860,28 EUR segšanai un valsts nodevas 205,72 LVL jeb 292,71 EUR samaksai. Izpildu lietā no parādnieces piedzīti piedzinējas labā vēl 339,97 EUR.

[1.4] AS „Danske Bank” 2015. gada 23. aprīlī un 2018. gada 21. februārī nosūtīja kopparādniekam /Persona B/ atgādinājumus par neizpildītām saistībām, kā arī piedāvāja rast savstarpēju risinājumu atlikušo parādsaistību samaksai.

AS „Danske Bank” kā cedents un SIA „B2KAPITAL” kā cesionārs 2018. gada 30. novembrī noslēdza cesijas līgumu, ar kuru cedents cedēja cesionāram prasījuma tiesības pret kopparādniekiem /Persona C/ un /Persona B/, kas izriet no 2007. gada 25. aprīlī noslēgtā aizdevuma līguma Nr. EMR-4464 un piespiedu izpildei nodotā izpildu dokumenta – Liepājas tiesas tiesneša 2009. gada 3. jūlija lēmuma lietā Nr. 3-12/2769/09.

Cedents un cesionārs 2019. gada 19. janvārī (paziņojumi Nr. P11-2019/1680 un Nr. P11-2019/1646) paziņoja kopparādniekiem /Persona C/ un /Persona B/ par cesiju, parādsaistību atlikumu un to samaksas turpmāko kārtību cesionāram.

[1.5] SIA „B2KAPITAL” 2019. gada 26. septembrī (paziņojums Nr. P11-2019/7076), 2020. gada 13. maijā (paziņojums Nr. P11-2020/645) un 2023. gada 6. janvārī (paziņojums Nr. P11-2023-0161) atgādināja kopparādniekam /Persona B/ par neizpildītajām saistībām un aicināja tās izpildīt labprātīgi, kā arī darīja zināmu par vēšanos tiesā saistību neizpildīšanas gadījumā.

Zvērināta tiesu izpildītāja 2024. gada 27. augustā sniedza kreditorei SIA „B2KAPITAL” informāciju par viņas lietvedībā esošajā izpildu lietā Nr. 01547/005/2009 pēc Liepājas tiesas 2009. gada 3. jūlija lēmuma veiktajām piespiedu izpildes darbībām un to rezultātā piedzītajām summām no parādnieces /Persona C/, kā arī par parāda atlikumu, kas uz 2024. gada 27. augustu bija 76 640,68 EUR.

[2] SIA „B2KAPITAL”, kas aizstāta ar tās tiesību un saistību pārņēmēju – SIA „Creditreform Latvija”, kuras firma komercreģistrā no 2025. gada 27. maija mainīta uz SIA „B2 Impact” – 2024. gada 29. jūlijā tiesā cēla prasību pret /Persona B/ par neatmaksātā parāda 60 317,48 EUR un tiesāšanās izdevumu piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīti šādi apstākļi un pamatojums.

[2.1] Izpildu lietā, kas ierosināta pēc Liepājas tiesas 2009. gada 3. jūlija lēmuma lietā Nr. 3-12/2769/09 par saistību izpildīšanu brīdinājuma kārtībā pret vienu no kopparādniekiem – /Persona C/ – par parāda un tiesas izdevumu kopā 88 171,30 EUR piedziņu, nav izdevies pilnībā panākt saistības izpildījumu, vērsot piedziņu uz iekļāto nekustamo īpašumu un parādnieces citu mantu un ienākumiem. Atlikusī parāda summa ir 60 317,48 EUR un to joprojām nav izdevies piedzīt no kopparādnieces /Persona C/.

[2.2] Piespiedu izpildes procesa laikā kreditore AS „Danske Bank” 2015. gada 23. aprīlī un 2018. gada 21. februārī nosūtīja arī otram kopparādniekam – atbildētājam – atgādinājumus par neizpildītajām saistībām, tomēr nekāda rīcība no atbildētāja puses nesevoja un atlikušās parādsaistības netika pildītas.

Prasītāja, kas no AS „Danske Bank” uz 2018. gada 30. novembrī noslēgtā cesijas līguma pamata ieguva prasījuma tiesības pret kopparādniekiem /Persona C/ un /Persona B/, vairākkārt, t. i., 2019. gada 19. februārī, 2019. gada 26. septembrī, 2020. gada 13. maijā, 2023. gada 6. janvārī atgādināja atbildētājam par neizpildītajām saistībām, kā arī darīja zināmu par vēšanos tiesā, ja parāds netiks samaksāts.

Tā kā parāds joprojām piespiedu izpildes procesā nav atgūts pilnā apmērā no /Persona C/, un arī atbildētājs kā kopparādnieks nav veicis darbības, lai segtu parādu, atlikušais neatgūtais parāds piedzenams no atbildētāja.

[2.3] Prasība pamatota ar Civillikuma 1330., 1587., 1589., 1670., 1683., 1689. un 1756. pantu, 1759. panta 1. punktu, 1765. panta pirmo un otro daļu, 1805., 1828., 1934., 1943. un 1946. pantu.

[3] Ar Kurzemes rajona tiesas 2025. gada 7. maija spriedumu prasība noraidīta un no prasītājas valsts labā piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 11 EUR.

Prasības noraidīšanas pamats – Komerclikuma 406. pantā paredzētā trīs gadu noilguma termiņa iestāšanās, jo laikā, kad no solidāri atbildīgās /Persona C/ 2011. gada 16. martā atgūta daļa naudas līdzekļu parāda segšanai, kreditors līdz 2015. gada 23. aprīlim nav veicis nekādas darbības parāda atgūšanai no atbildētāja.

[4] Izskatījusi lietu sakarā ar prasītājas apelācijas sūdzību, Kurzemes apgabaltiesa ar 2025. gada 12. decembra spriedumu prasību noraidījusi, piedzinusi no prasītājas valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 11 EUR un valstij noteikusi tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos 6 % gadā no visas ar spriedumu piedzītās, bet nesamaksātās summas.

Spriedumā par prasības noraidīšanas pamatu atzīta noilguma termiņa iestāšanās, to argumentējot ar tālāk norādītajiem motīviem.

[4.1] Par noilguma termiņa sākumu atzīstams 2009. gada 13. februāris, kad atbilstoši kreditora paziņojumam par vienpusēju atkāpšanos no aizdevuma līguma kopparādniekiem iestājās parāda samaksas pienākums.

Komerclikuma 388.–389. panta izpratnē aizdevuma līgums ir komercdarījums, līdz ar to atbilstoši Komerclikuma 406. pantam un pārejas noteikumu 16. punktam no 2010. gada 1. janvāra attiecībā uz strīdus saistībām piemērojams trīs gadu noilguma termiņš.

[4.2] Kreditore AS „Danske Bank” 2009. gada 3. jūnijā iesniedza tiesā pieteikumu par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā pret vienu no kopparādniekiem, un uz šī pieteikuma pamata taisītais lēmums kā

izpildu dokuments tika nodots piespiedu izpildei. Civillikuma 1689. panta izpratnē šāds prasījuma izlietojums pārtrauca noilgumu arī attiecībā pret atbildētāju kā otru kopparādnieku.

Vienlaikus no Civillikuma 1903. panta izriet, ka arī pēc prasības celšanas kreditoram ir jāveic aktīvas darbības nolūkā panākt saistību izpildi. Tādējādi tiek līdzsvarota kreditora interese ar parādnieka interesi pēc tiesiskas noteiktības gadījumā, ja kreditors pieļauj ilgstošu bezdarbību savu tiesību aizsardzībā.

Jāņem vērā, ka: 1) abiem kopparādniekiem kā patērētājiem bija tiesības paļauties, ka saistības izpildes nokavējuma gadījumā kreditors sākotnēji vērsīs savu prasījumu pret ķīlu; 2) kreditors varēja iesniegt pieteikumu par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā tikai tādēļ, ka saistība bija nodrošināta ar hipotēku; 3) no Civillikuma 1330. panta izriet, ka gadījumā, ja ķīlas realizācijas rezultātā saņemtie līdzekļi nav bijuši pietiekami parāda segšanai pilnā apmērā, kreditoram radās tiesība vērsties pret atbildētāju kā parādnieku nolūkā panākt atlikušās saistības izpildīšanu.

Ievērojot minēto, noilguma termiņa tecējums atjaunojās 2010. gada 15. februārī, proti, brīdī, kad ar Kurzemes apgabaltiesas lēmumu tika atzīta īpašuma tiesība uz ieķīlāto nekustamo īpašumu piedzinējai, kurai iestājās no Civillikuma 1. panta izrietošs pienākums paziņot atbildētājam par pienākumu samaksāt atlikušo parādu.

[4.3] Izskatāmajā gadījumā nav piemērojama Civilprocesa likuma 547. panta pirmā daļa, kas noteic, ka noilguma termiņš tiek pārtraukts: 1) iesniedzot izpildu dokumentu izpildei; 2) ar daļēju labprātīgu nolēmuma izpildi.

No tiesību normas sistēmiskās interpretācijas un juridiskās literatūras atziņām izriet, ka šī norma attiecas nevis uz vispārējo civiltiesisko noilgumu, kas izbeidz saistību tiesību kā tādu, bet gan izpildes noilgumu, kas noteic izpildu dokumenta iesniegšanas termiņu.

[4.4] Kreditors pret atbildētāju ilgstoši izrādīja pasivitāti, proti, nesūtīja atgādinājumus, neīstenoja Civillikuma 1330. pantā paredzēto tiesību, kā arī neizmantoja citas likumīgās iespējas savu tiesību aizsardzībai.

Izskatāmajā lietā tiesiska nozīme piešķirama apstāklim, ka laikā no 2009. gada 26. janvāra, kad kopparādniekiem nosūtīts paziņojums par vienpusēju atkāpšanos no līguma, līdz 2015. gada 23. aprīlim, t. i., vairāk nekā sešus gadus, atbildētājs netika informēts par neizpildītajām saistībām. Šāda bezdarbība varēja atbildētājam radīt pārliecību, ka saistības ir vai nu izpildītas vai arī kreditors savas tiesības pret viņu nevēlas īstenot.

Tā kā noilguma termiņš tika pārtraukts 2010. gada 15. februārī, bet nākamās procesuālās darbības pret atbildētāju veiktas tikai 2015. gada 23. aprīlī, kad viņam nosūtīts atgādinājums par neizpildītajām parādsaistībām, pastāv pamats nodibināt noilguma iestāšanos.

Pirmās instances tiesa pamatoti noraidīja prasību, taču nepareizi noteica noilguma tecējuma sākuma datumu.

[5] Par minēto spriedumu prasītāja SIA „B2 Impact” iesniegusi kasācijas sūdzību, kurā lūdz spriedumu atcelt un nodot lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Kasācijas sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[5.1] Tiesas secinājums, ka atsevišķi vērtējamas kreditora darbības pret katru no kopparādniekiem, liecina par nepareizu Civillikuma 1689. panta normas piemērošanu, atbilstoši kurai prasījuma izlietošana pret vienu no kopparādniekiem pārtrauc prasības noilgumu arī pret pārējiem. Tāpat uz lietas faktiskajiem apstākļiem kļūdaini attiecināts Civillikuma 1893. pants, kas kā saistības izbeigšanas pamatu paredz noilgumu.

Tiesa nav ņēmusi vērā, ka kreditors var brīvi izvēlēties, pret kuru no kopparādniekiem vērst prasījumu, turklāt aizdevuma līgumā nav atrunāta atšķirīga kreditora tiesību īstenošanas kārtība.

Ievērojot minēto, lietā piešķirama tiesiska nozīme šādiem apstākļiem, kas apliecina noilguma pārtraukumu: 1) pret vienu no kopparādniekiem tika uzsākts piespiedu izpildes process, kas nav noslēdzies (izpildu dokuments nav atdots atpakaļ kreditoram, kā arī izpildu lietvedība nav pabeigta); 2) pēc ieķīlātā nekustamā īpašuma atsavināšanas,

izpildu lietvedības procesā 2011. gada 16. martā no kopparādnieces /Persona C/ tika piedzīti 238,93 EUR, kas novirzīti parāda segšanai. Attiecīgi izpildes uzsākšana pret vienu no kopparādniekiem, kuras ietvaros panākta saistības daļēja izpilde, apliecina kreditora aktīvu rīcību, kas nevarēja radīt atbildētājam paļāvību par prasījuma tiesības neizlietošanu pret viņu.

Pārsūdzētajā spriedumā iztrūkst minēto apstākļu novērtējums, tādēļ apelācijas instances tiesa pārkāpusi Civilprocesa likuma 8. un 97. pantu, kā arī 193. panta piekto daļu.

[5.2] Apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Civillikuma 1., 1902., 1903. un 1905. pantu.

Situācijā, kad pēc tiesas nolēmuma par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā pret vienu no kopparādniekiem uzsākts piespiedu izpildes process, piemērojams Civilprocesa likuma 547. pants, kas regulē noilguma termiņa pārtraukšanu. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka līdz pat šim laikam nolēmuma izpildes process pret solidāri atbildīgo /Persona C/ nav noslēdzies.

[6] Paskaidrojumus sakarā ar prasītājas SIA „B2 Impact” kasācijas sūdzību atbildētājs /Persona B/ nav iesniedzis.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījis sprieduma likumību attiecībā uz personu, kura to pārsūdzējusi, un attiecībā uz argumentiem, kas minēti kasācijas sūdzībā, kā to nosaka Civilprocesa likuma 473. panta pirmā daļa, Senāts atzīst, ka pārsūdzētais spriedums ir atceļams turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[8] Izskatāmajā lietā Senātam jāatbild uz tiesību jautājumu, vai situācijā, kad solidāri atbildīgi par saistībām, kas nodibinātas ar 2007. gada 25. aprīlī noslēgto aizdevuma līgumu, ir divi parādnieki, bet kreditors vispirms izvēlējies piedzīt parādu no viena solidāri atbildīgā parādnieka, pamatojoties uz likumīgā spēkā nākušu lēmumu par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, kas nodots kā izpildu dokuments piespiedu izpildei, un izpildu lietvedības process nav noslēdzies, var iestāties Komerclikuma 406. pantā paredzētais trīs gadu noilguma termiņš minētajai saistībai par atlikušā parāda piedziņu attiecībā pret otru solidāri atbildīgo parādnieku.

[9] Lai atbildētu uz šo tiesību jautājumu, vispirms noskaidrojama solidāras saistības būtība un sekas kopparādnieku jeb solidāri atbildīgo parādnieku gadījumā.

Lietā nepastāv strīds un to nodibinājusi arī tiesa, ka 2007. gada 25. aprīlī noslēgtajā aizdevuma līgumā Nr. EMR-4464 (sk. *šā sprieduma 1. punktu*) kopparādnieki – atbildētājs un /Persona C/ – uzņēmušies atbildēt par parāda saistībām pilnā apmērā.

Tādējādi atbilstoši Civillikuma 1672. pantam minēto kopparādnieku solidāra saistība ir skaidri nodibināta līgumā.

Solidāras saistības būtība kopparādnieku gadījumā izpaužas tā, ka no vairākiem parādniekiem katram ir pienākums izpildīt visu saistību kopumā (Civillikuma 1670. pants).

Civillikuma 1682. pants noteic, ka katru kopparādnieku jeb solidāri saistīto var piespiest izpildīt visus saistību, un viņa izpildījums atsvabina pārējos no viņu saistības. No minētās normas satura un jēgas izriet, ka kopparādnieku jeb katru solidāri saistīto var piespiest izpildīt visu saistību un viņš nedrīkst atsaukties uz pārējo kopparādnieku pienākumu izpildīt saistību kādā daļā. Senāts pievienojas tiesību doktrīnā izteiktajam viedoklim, ka šādā situācijā viena kopparādnieka izpildītais ir jāatbrīvo no kopējā parāda, lai daļēja izpildījuma gadījumā varētu vērst atlikušā

parāda piedziņu pret pārējiem parādniekiem (sk.*Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.–2400. p.). Autoru kolektīvs prof. K. Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga: Mans Īpašums,2000, 169. lpp.*).

Tas nozīmē, ka kreditors, kuram ir tiesības saņemt izpildījumu vienu reizi, var izvēlēties, pret kuru no kopparādniekiem piedziņa vēršama vispirms, bet, ja piedziņa no izvēlēta viena solidāri atbildīgā izrādīsies neiespējama vai no viņa nevarēs piedzīt visu parāda summu, tad piedziņa vēršama pret pārējiem solidāri atbildīgajiem. Šis noteikums balstās uz apsvērumu, ka kreditors, vēšoties ar prasījumu pret vienu vai dažiem kopparādniekiem, ņem par pamatu izvēlēta parādnieka maksātspēju, bet šis kreditora izveles pamatotība vai kļūdainība parasti tiek atklāta tikai pēc prasības celšanas vai piedziņas uzsākšanas. Šādā situācijā likums paredz solidāro parādnieku savstarpēju norēķināšanos vēlāk atbilstoši Civillikuma 1686. pantā noteiktajam.

Tādējādi, nosakot solidārās saistības tiesiskās sekas, kā arī tās izbeigšanas kārtību, ir jāņem vērā divas solidārās saistības pazīmes: 1) solidārās saistības vienotība un nedalāmība un 2) katra parādnieka atbildības pastāvīgums.

[9.1] Lietas materiālos redzams un to nodibinājusi tiesa, ka, iestājoties no aizdevuma līguma izrietošo saistību izpildes termiņam 2009. gada 12. februārī (sk. *šā sprieduma 1.2. punktu*), kreditors 2009. gada 3. jūnijā iesniedza tiesā pieteikumu par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā attiecībā pret vienu no kopparādniekiem – /Persona C/.

Kreditora pieteikums ar Liepājas tiesas tiesneša 2009. gada 3. jūlija lēmumu lietā Nr. 3-12/2769/09 tika apmierināts, un vienam no kopparādniekiem – /Persona C/ – iestājās pienākums izpildīt visu saistību, t. i., samaksāt parādu kopā 88 171,30 EUR.

Civillikuma 1689. pants noteic, ka prasījuma izlietošana pret vienu no kopparādniekiem pārtrauc prasības noilgumu arī pret pārējiem. Minētais regulējums saskan ar Civillikuma 1683. pantā ietverto solidāro saistību institūta būtību, kuram atbilstoši apstākļi, ka parādnieki ir uzņēmušies solidāro saistību, piešķir kreditoram tiesību prasīt saistības izpildījumu no jebkura kopparādnieka (kopparādniekiem).

Tātad tiesiskajā attiecībā starp kreditoru un kopparādniekiem jebkādu darbību īstenošana pret vienu no kopparādniekiem, kas Civillikuma 1902.–1906. panta izpratnē pārtrauc noilgumu, rada identiskas tiesiskas sekas attiecībā pret pārējiem kopparādniekiem.

[9.2] Konkrētajā gadījumā pieteikuma iesniegšana tiesā par strīdus saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, kā to pārsūdzētajā spriedumā pareizi atzinusi apelācijas instances tiesa, saskaņā ar Civillikuma 1689. un 1904. pantu pārtrauca visas saistību tiesības noilgumu.

Lietā nepastāv strīds, ka saistības netika labprātīgi izpildītas, t. i., ar Liepājas tiesas tiesneša 2009. gada 3. jūlija lēmumu lietā Nr. 3-12/2769/09 piedzītais parāds netika samaksāts, un minētais lēmums kā izpildu dokuments (Civilprocesa likuma 540. panta 4. punkts) tika nodots piespiedu izpildei Kurzemes apgabaltiesas iecirkņa Nr. 5 zvērinātai tiesu izpildītājai Agnesei Biķei, kuras lietvedībā joprojām atrodas izpildu lieta Nr. 01547/005/2009 un viņa turpina veikt tajā attiecīgas izpildu darbības. Proti, vispirms piedziņa tika vērsta pret /Persona C/ piederošo ieķīlāto nekustamo īpašumu /Adrese A/, tad citu mantu un ienākumiem. Rezultātā no /Persona C/ izdevās piedzīt tikai daļu no visa parāda (sk.*šā sprieduma 1.3. punktu*). Zvērinātas tiesu izpildītājas 2024. gada 27. augustā sniegtajā informācijā piedzinējam norādīts, ka nesēgtā parāda atlikums ir 76 640,68 EUR.

Jāpiekrīt kasācijas sūdzības iesniedzējas viedoklim, ka jautājums par Liepājas tiesas tiesneša 2009. gada 3. jūlija lēmuma lietā Nr. 3-12/2769/09 noilgumu risināms atbilstoši Civilprocesa likuma 546. pantam, kas regulē termiņus izpildu dokumentu iesniegšanai izpildei, kā arī šā likuma 547. pantam, kas regulē izpildu dokumenta iesniegšanas noilguma termiņa pārtraukšanu.

[9.3] Pret otru kopparādnieku – atbildētāju – celtā prasība par atlikušā parāda 60 317,48 EUR piedziņu balstīta uz pamatojumu, ka izpildu lietā no solidāri atbildīgās /Persona C/ ir izdevies daļēji piedzīt parādu, savukārt uz rakstveida atgādinājumiem par saistību izpildi labprātīgi atbildētājs nav reaģējis un maksājumus nav veicis.

Atbildētājs, iebilstot pret prasību, atsaucies uz Komerclikuma 406. pantā paredzētā trīs gadu noilguma termiņa iestāšanos, jo kreditore nav atbildētājam atgādinājusi par pienākumu izpildīt saistības laikā no 2011. gada 16. marta, kad veikts izpildu procesa ietvaros pēdējais maksājums, līdz 2015. gada 23. aprīlim, t. i., vairāk nekā trīs gadus, kas ir pamats prasības noraidīšanai.

Noraidīdama prasību, apelācijas instances tiesa atzinusi par noilgušu (izbeigušos) saistību, kas nodibināta ar 2007. gada 25. aprīlī noslēgto aizdevuma līgumu, attiecībā uz atbildētāju. Kā redzams no pārsūdzētā sprieduma motīvu daļā ietvertās argumentācijas, šāds secinājums balstīts uz apstākli, ka jauns noilguma termiņa tecējums sākās ar brīdi, kad ieķīlāto nekustamo īpašumu pārņēma savā īpašumā piedzinēja, t. i., ar likumīgā spēkā nākuša Kurzemes apgabaltiesas 2010. gada 15. februāra lēmuma lietā Nr. C02017710 pieņemšanas brīdi, bet nākamā kreditora darbība konstatējama vien 2015. gada 23. aprīlī, kad atbildētājam jau pēc Komerclikuma 406. pantā noteiktā trīs gadu noilguma termiņa iestāšanās nosūtīts atgādinājums par neizpildītajām saistībām. Proti, kreditors atbilstoši Civillikuma 1903. pantam nav turpinājis lietas tālāku virzību, jo nav veicis aktīvas darbības, lai panāktu atlikušā parāda piedziņu no atbildētāja saskaņā ar Civillikuma 1330. pantu.

Šāds apelācijas instances tiesas secinājums nav pamatots, jo ir pretrunā gan solidāras saistības būtībai un sekām, gan lietā nodibinātajiem faktiskajiem apstākļiem (sk. *šā sprieduma 1. punktu*) un pierādījumiem.

[9.4] Jāpiekrīt kasācijas sūdzības iesniedzējas argumentiem, ka pārsūdzētā sprieduma motīvu daļā ietvertā norāde, ka pieteikuma par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā iesniegšanas priekšnoteikums ir saistības nodrošināšana ar hipotēku, un tādēļ hipotēkas atsavināšanas brīdis atjauno pārtraukto noilgumu, liecina par apelācijas instances tiesas kļūdainu izpratni par saistību izpildīšanas tiesas ceļā veidiem un to atšķirībām.

Saistības piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā ir viens no Civilprocesa likuma septītajā sadaļā „Saistību izpildīšana tiesas ceļā” ietvertajiem saistību izpildīšanas tiesas ceļā (bezstrīdus process) veidiem.

Civilprocesa likuma 406.¹ panta pirmās daļas pirmais teikums noteic, ka saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā pieļaujama maksājuma saistībās, kuras pamatotas ar dokumentu un kurām ir iestājies izpildes termiņš, kā arī maksājuma saistībās par tādas atlīdzības samaksu, kas nolīgta līgumā par preces piegādi, preces pirkumu vai pakalpojuma sniegšanu, ja šīs saistības ir pamatotas ar dokumentu un tām nav noteikts izpildes termiņš.

Tāpat atšķirībā no pārējiem Civilprocesa likuma septītajā sadaļā ietvertajiem tiesību institūtiem – nekustamā īpašuma labprātīgas pārdošanas izsolē un saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanas – attiecīgā pieteikuma iesniegšanas priekšnoteikums nav hipotēkas vai publiska akta esība. Turklāt saistības piespiedu izpildīšanai brīdinājuma kārtībā raksturīgs tas, ka parādniekam tiek dota iespēja izteikties par kreditora iesniegto pieteikumu. Proti, šāda pieteikuma apmierināšanas priekšnoteikums ir parādnieka tieši vai netieši (iebildumu nesniegšana) pausta piekrišana brīdinājumā norādītajai saistībai (sal. *Civilprocesa likuma komentāri II daļa (29.–60.¹nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2012, 670. lpp.*).

Ievērojot minēto, apelācijas instances tiesa, atzīdama noilguma termiņa tecējuma atjaunošanos ar Kurzemes apgabaltiesas 2010. gada 15. februāra lēmuma lietā Nr. C02017710 par nekustamā īpašuma nodošanu kreditora īpašumā pieņemšanas brīdi, nav nošķīrusi saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā no pārējiem diviem tiesību institūtiem, t. i., nekustamā īpašuma labprātīgas pārdošanas izsolē un saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanas, kā rezultātā nonākusi pie kļūdaina secinājuma par pārtrauktā noilguma termiņa atjaunošanos.

[9.5] Apelācijas instances tiesa atstājusi bez ievērības būtisku apstākli, ka uz kreditora iesniegtā izpildu dokumenta pamata ievestā izpildu lieta joprojām atrodas zvērīnātas tiesu izpildītājas lietvedībā, jo piespiedu izpildes process nav noslēdzies (nav atbilstoši Civilprocesa likuma 563. panta pirmajai daļai pieņemts lēmums par izpildu lietvedības izbeigšanu vai atbilstoši šā likuma 565. panta pirmajai daļai izpildu dokuments izsniegts atpakaļ piedzinējam). Tas savukārt nozīmē, ka līdz brīdim, kamēr izpildu process nav noslēdzies, apelācijas instances tiesas pārmetumi prasītājam par bezdarbību attiecībā pret atbildētāju ir nevietā, turklāt tie ir pretrunā Civillikuma 1682. un 1689. panta noteikumiem.

Civillikuma 1686. pants kopsakarā ar 1682 un 1683. pantu norāda, ka kreditora tiesības prasīt parāda izpildījumu no katra kopparādnieka izbeidzas nevis ar saistības priekšmeta piespriešanu, bet gan ar saistības izpildīšanu (parāda

faktisku piedziņu), jo Civillikuma 1686. pantā nostiprinātā kopparādnieka tiesība prasīt no pārējiem kopparādniekiem atbilstošu atlīdzību rodas tikai pēc tam, kad viņš ir samaksājis parādu.

Atbilstoši Civillikuma 1832. panta pirmajam teikumam izpildījumam vajadzīgs, lai saistība būtu izpildīta pilnīgi. Tas nozīmē, ka, iekams kreditors nav saņēmis visas saistības izpildījumu, saistība nav uzskatāma par izbeigušos (sal. ar Civillikuma 1835. pantu) un kreditors ir tiesīgs prasīt saistības izpildījumu no katra kopparādnieka. Proti, kreditors ir tiesīgs, pirmkārt, pēc savas izvēles prasīt saistības izpildījumu no viena, dažiem vai visiem kopparādniekiem; otrkārt, prasīt parāda daļas izpildījumu, nezaudējot tiesības uz atlikušo daļu; treškārt, prasīt atlikušā parāda izpildījumu arī no tiem kopparādniekiem, no kuriem sākotnēji parāda izpildīšana netika prasīta, līdz brīdim, kamēr saistība nebūs izpildīta pilnībā (sal. *Senāta 2026. gada 5. februāra sprieduma lietā Nr. SKC-29/2026, ECLI:LV:AT2026:0205.C33318513.16.S, 12.3. punkts*).

Tādējādi secināms, ka apelācijas instances tiesa nepamatoti piemērojusi Civillikuma 1. un 1330. panta kopsakarā ar 1903. panta noteikumiem.

[9.6] Jaunākajā tiesību doktrīnā, kurai pievienojas Senāts, norādīts, ka Civillikuma 1903. panta noteikumi pēc sava satura regulē procesa noilguma institūtu, jo agrāk no tā tika atvasināts tiesību piemērošanas rezultātā sprieduma noilgums. Noskaidrojot Civillikuma 1903. panta saturu, jāņem vērā, ka tā teksts ir gandrīz identisks Vietējo civillikumu kopojuma 3630. panta tekstam. No doktrīnas un tiesu prakses atziņām par Vietējo civillikumu kopojuma 3630. panta piemērošanu izriet, ka šajā tiesību normā ir runa par diviem jēdzieniem – procesa noilgumu un sprieduma noilgumu jeb sprieduma izpildes noilgumu. Šobrīd sprieduma noilguma institūts ir aizvietots ar izpildnoilguma institūtu (Civilprocesa likuma 546. pants). Tas nozīmē, ka Civillikuma 1903. pantā paredzētais gadījums neietekmē materiāltiesisko noilgumu prasījumiem (sk. Odiņš R. *Par Civillikuma 1903. panta saturu. Augstākās tiesas Biļetens Nr. 16, pieejams <https://www.at.gov.lv/lv/par-augstako-tiesu/augstakas-tiesas-biletens-nr-16/par-civillikuma-1903panta-saturu>*).

Līdz ar to nolēmuma nodošana piespiedu izpildei ir viena no lietas turpināšanas pēc prasības celšanas (pieteikuma iesniegšanas) tiesā izpausmēm, ko aptver Civillikuma 1903. pants (sal. *komentārs Vietējo civillikumu kopojuma 3630. pantam, kas atbilst Civillikuma 1903. pantam – Буковскій В. Сводъ гражданскихъ узаконеній губерній прибалтійскихъ. Том II, содержащій Право требованій. Рига, 1914, с. 1549*).

Vienlaikus jānorāda, ka Civilprocesa likuma 547. pantā uzskaitītie gadījumi izpildnoilguma pārtraukumam (izpildu dokumenta iesniegšana izpildei, daļēja labprātīga nolēmuma izpilde), kā arī noilguma tecējuma atjaunošanai (izpildu dokumenta izsniegšana atpakaļ piedzinējam, ja nav izdarīta pilnīga piedziņa) var kalpot kā kritērijs, lai konkretizētu Civillikuma 1903. panta pazīmes „lietas turpināšana” saturu. Tomēr apelācijas instances tiesa šādā aspektā lietā nodibināto apstākļu izvērtējumam nav pievērsusies. No pārsūdzētā sprieduma motīvu daļā ietvertās argumentācijas nav saprotams, kādu apsvērumu dēļ izpildu dokumenta iesniegšana un izpildu lietvedība izpildu lietā, kas nav noslēgusies pret vienu no kopparādniekiem, nav uzskatāma par kreditora aktīvu rīcību, lai panāktu saistības izpildījumu.

Līdz ar to pamatots ir kasācijas sūdzības arguments, ka izpildu lietvedības process pret vienu no kopparādniekiem, kas nav noslēdzies, nekādā veidā neatbrīvo atbildētāju kā otru kopparādnieku no civiltiesiskās atbildības pret kreditoru, tā kā visas saistības izpildījums no sākotnēji izvēlētā kopparādnieka atbilstoši zvērinātas tiesu izpildītājas sniegtajai informācijai izpildu lietā vēl nav saņemts.

Nevar piekrist apelācijas instances tiesas atzinumam, ka atbildētājs nebija informēts par neizpildītajām saistībām, jo viņam netika sūtīti atgādinājumi un veiktas citas darbības. Šāds secinājums izteikts apgalvojuma formā, jo neatbilst solidarās saistības būtībai un sekām, lietas faktiskajiem apstākļiem un pierādījumiem, kuru pienācīgai izvērtēšanai apelācijas instances tiesa nav pievērsusies.

[9.7] Iepriekš izklāstīto apsvērumu kopums ļauj secināt, ka konstatētie trūkumi materiālo tiesību normu, tostarp Civillikuma 1., 1330., 1689., 1893. un 1903. panta, piemērošanā un procesuālo tiesību normu, t. i., Civilprocesa likuma 8. panta pirmās daļas, 97. panta un 193. panta piektās daļas normās ietverto priekšrakstu pārkāpumi lietai nozīmīgu apstākļu noskaidrošanā, pierādījumu novērtēšanā un spriedumā izdarīto secinājumu pamatošanā vērtējami kā tādi, kas varēja novest pie lietas nepareiza un netaisnīga iznākuma. Līdz ar to spriedums atceļams.

[10] Tā kā spriedums tiek atcelts, atbilstoši Civilprocesa likuma 458. panta otrajai daļai SIA „B2 Impact” atmaksājama drošības nauda 300 EUR.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474. panta 2. punktu, Senāts

nosprieda

atcelt Kurzemes apgabaltiesas 2025. gada 12. decembra spriedumu un nodot lietu jaunai izskatīšanai Kurzemes apgabaltiesā;

atmaksāt SIA „B2 Impact” drošības naudu 300 EUR (trīs simtieuro).

Spriedums nav pārsūdzams.

Senatore I. Garda Senators K. Balodis Senatore K. Zīle